SVOBODNA SLOVENIJA

"ESLOVENIA LIBRE"

Año (Leto) XIV. (9)
No. (Štev.) 33

BUENOS AIRES,
16. AVGUSTA (AGOSTO) 1956

SUEŠKI PREKOP

Sueški prekop, ki so ga dolgo smatrali za življenjsko žilo britanskega imperija, je izpolnitev stoletnih sanj mnogih kolonialnih narodov. Skozi 4000 let so mnogi vladarji mislili na to, da bi zvezali s prekopom Rdeče morje in Sredozemlje. Prvi taki poskusi so bili že v 20. stoletju pred Kristusom. Pozneje je, kakor poroča grški zgodovinar Herodot, 100.000 Egipčanov pomrlo pri gradnji prekopa, ki je vezal Rdeče morje z Nilom in po Nilu s Sredozemskim. Ta prekop je dal zgraditi egipčanski faraon Neho v šestem stoletju pred Kristusom. Ostal je v rabi, s spremembami in popravili, do 8. stoletja po Kristusu. V 15. stoletju so Benečani poskušali znova graditi prekop. V novejšem času se ga je hotel lotiti Napoleon, pa je gradnjo opustil zaradi napačnih računov svojih strokovnjakov, ki so trdili, da je gladina Rdečega morja za ok. 8 metrov višja od gladine Sredozemskega. Pozneje so to trditev z dokazi ovrgli ter se je za gradnjo prekopa zavzel francoski inženir Ferdinand Lesseps, ki se je po daljših razgovorih s francosko vlado podal v Egipt in dobil od tedanjega tam. vladarja Mohameda Saida koncesijo za izvedbo svojega načrta. Lesseps je 15.12 1858 ustanovil La Compagnie Universelle du Canal Maritime de Suez s kapitalom 200 milijonov frankov. Prekop so začeli graditi l. 1859, končali pa l. 1869. Kapital za graditev je bil razdeljen na 400.000 delnic po 500 frankov. Od skupnega števila delnic so jih imeli Francozi v rokah 207.111, egipčanski vladar Mohamed Said pa si jih je pridržal 177.642. Razne druge države so jih imele 15.247. Med delničarji Angležev takrat skoro ni bilo, ker so bili proti graditvi prekopa. Ko se je l. 1875 Mohamed Said znašel v denarni stiski, si je takratni angleški premier Disraeli izposodil pri bankirju Rotschildu 4 milijone funtov šterlingov in je brez odobrenja parlamenta kupil Saidove delnice. Kasneje je parlament pristal na nakup.

Vsi stroški graditve prekopa so bili izračunani na 200 milijonov frankov, pa so presegli to vsoto ter je francoska vlada krila razliko s posojilom do višine 400 milijonov frankov. Dela pri graditvi prekopa so bila izredno težavna. Zaposlenih je bilo nad 20.000 delavcev, ki so bili več ali manj na prisilnem delu.

Na prvi ladji skozi prekop se je peljala francoska cesarica Evgenija v spremstvu inženirja Lessepsa. Za njo je plulo na prvi vožnji skozi prekop še 67 ladij različnih narodnosti .

Pogodba med sueško družbo in Egiptom je bila podpisana za 99 let in bi potekla koncem l. 1968. Prvotno število delnic v višini 400.000 so povečali na 800.000. Anglija jih ima od tega števila 353.504.

Promet na prekopu je hitro naraščal. Z njim so se pa pojavile tudi težave med velesilami glede svobodne plovbe po kanalu. Zato je bil 20. oktobra 1888 v Carigradu podpisan sporazum med Anglijo, Nemčijo, Avstro-ogrsko, Španijo, Francijo, Italijo, Nizozemsko, Rusijo in Turčijo o svobodni plovbi po prekopu v miru in vojni za vse trgovske in vojne ladje. Sporazum je znan pod imenom sueška konvencija in je še danes v veljavi. Kljub temu dogovoru pa je bil prekop v obeh svetovnih vojnah zaprt za nemške in njim zavezniške ladje. Bil pa je odprt v času laške vojne v Abesiniji.

Sueški prekop je dolg 171 km, širok 45 do 100 m, globok 12 do 13 m. Ob vhodu v prekop s Sredozemskega morja je mesto Port Said, ob izhodu v Rdeče morje pa Suez.

Sueški prekop je odprl vrata na stežaj gospodarstvu vsem evropskim državam ob Sredozemskem morju in Atlantiku ter skrajšal tudi atlantskim državam severne in srednje Amerike morsko pot na Bližnji, Srednji in Dalnji Vzhod. Skozi sueški prekop plujejo skoro vse trgovske in srednje velike potniške ladje iz evropskih držav v Indijski ocean. Največjega pomena je sueški prekop za moderno evropsko industrijo, ki v ogromni meri zavisi od hitrega in cenenega uvoza petroleja. Ker 75 odstotkov svetovne petrolejske produkcije daje Bližnji in Srednji Vzhod, je vrednost sueškega prekopa zlasti za evropske države neprecenljiva. Upoštevati je treba, da je vožnja n. pr. 20.000 tonske ladje skozi prekop na poti iz Indije v Anglijo petkrat cenejša kakor pot okoli južne Afrike. Prekop omogoča petrolejskim družbam na Bližnjem in Srednjem Vzhodu, ki so večinoma angleške, francoske in severno-ameriške, prodajati petrolej po sedanjih nizkih cenah in ga izvažati v takih količinah. Ker je pot skozi prekop krajša kakor okoli južne Afrike, je poraba ladijskega goriva manjša in obojesmerni promet pogostejši. V slučaju zapore ali uničenja prekopa bi cena petroleju avtomatično poskočila, evropska industrija pa bi se znašla v kritičnem položaju tako glede produkcije kakor glede cen. V tem slučaju bi bil uvoz petroleja iz karibskega področja hitrejši in cenejši, toda količine tam načrpanega petroleja ne zadoščajo niti za potrebe ameriških držav na obeh kontinentih. Edini izhod za silo bi bila graditev večjega števila petrolejskih ladij ali z večjo tonažo. Toda ta problem bi bil rešljiv šele po več letih, ne glede na to, da ne more ladja z vsako tonažo pristati v vsakem pristanišču zaradi različnih globin pristanišč. Tudi petrolejski vodi, ki so jih že zgradili ali pa jih še bodo od petrolejskih vrelcev do obal ob Sredozemskem morju, ne zmorejo in ne bodo zmogli pretakati dovolj petroleja za sedanjo ogromno potrošnjo. Petrolejske ladje so zvozile z Bližnjega Vzhoda lansko leto n. pr. samo v Anglijo nad 28 milijonov ton petroleja, medtem ko ga je v istem času priteklo po petrolejskih cevih preko arabske puščave samo nekaj nad 2 milijona ton do sredozemskih pristanišč.

Promet skozi sueški prekop je trikrat večji od onega skozi panamski. Lansko leto je skozi prekop plulo nad 16.000 ladij v skupni tonaži 107.5 milijona ton, od tega petrolejskih ladij v tonaži 68.8 milijona ton.

Z vojaškega stališča je danes prekop izgubil na vrednosti, kakor jo je imel pred nekaj desetletji. Že z nekaj težjimi bombami, kakor so jih uporabljali v minuli vojni, ga je mogoče onesposobiti. Zato je razumljiva izjava ameriškega vojnega ministra Wilsona, ko je s svojega vojaškega stališča označil važnost sueškega prekopa kot "malovredno ožino." Da ga med drugo svetovno vojno Nemci niso porušili je razlog v tem, ker so ga oni hoteli sami uporabljati, ko bi zasedli Egipt. V bodočem svetovnem konfliktu z atomskim orožjem pa verjetno prekop ne bo igral velike vloge.

Boj za petrolej in Sueški prekop

Napetost v svetu zaradi nacionalizacije Sueškega prekopa s strani egipčanske vlade se minuli teden ni zmanjšala. Tako Francija in Anglija na eni, kakor tudi Egipt z ostalimi arabskimi državami in z zaslombo v Sovjetski zvezi na drugi strani nadaljujejo z vojaškimi pripravami.

Londonska konferenca

Med tem so v Londonu pripravljali mednarodno konference, ki se začenja danes in ki naj bi uredila sueško vprašanje v tem smislu, da bi upravo nad Sueškim prekopom imela mednarodna družba. Zun. min. treh zahodnih velesil so se sporazumeli, naj bi konferenca sklenila, da se plovba po kanalu mora vršiti tudi v bodoče tako, kakor določa carigrajska pogodba iz leta 1888. Nova mednarodna družba, naj sed. sueški družbi da pravično odškodnino, Egipt pa naj dobi tudi pravičen delež od dohodkov.

Na konferenco je bilo povabljenih 24 držav. Sovjetska zveza je zahtevala naj se konferenca odloži na poznejši čas, nanjo naj se pa povabi še 22 držav. Čeprav v Londonu te sovjetske zahteve niso sprejeli, se bodo Sovjeti konference udeležili. Zastopal jih bo zun. min. Šepilov, ki bo konferenco že znal minirati z raznimi vprašanji in predlogi. Grčija je udeležbo na konferenco odklonila vsled angleškega postopanja z Grki na otoku Cipru ter vsled prijateljskih odnosov do Egipta, v katerem živi okoli 100.000 Grkov. Zun. min. je sicer bil za udeležbo na konf., predsednik vlade in večina ministrov pa ne. Proti je seveda tudi vsa opozicija in večina naroda. V Grčiji je namreč povzročil izgon dopisnika grške uradne agencije s Cipra novo ogorčenje proti Angležem. Vlada je poslala v London odločen protest.

Edenov napad na Naserja

Predsednik angl. vlade Eden je govoril po radiu. V svojih izvajanjih je silovito napadel Naserja. Proglašal ga je za diktatorja. Povedal pa je odkrito, da je sedaj za Anglijo v vprašanju veliko stvari. Sueški prekop je po njegovi izjavi za Anglijo "vprašanje življenja ali smrti". Dejal je tudi, da Anglija nima spora z Egiptom, ampak samo z Naserjem.

Naser odgovarja

Edenu je odgovoril Naser prejšnjo nedeljo z izjavo 300 časnikarjem. V njej je odklonil udeležbo Egipta na londonski konferenci, ki po njegovem mnenju sploh ni pristojna za razpravljanje o sueškem vprašanju. Egipt je za mednarodno konferenco, ki naj razpravlja o sueškem vprašanju in ki naj znova potrdi in zagotovi svobodno plovbo po Sueškem prekopu. Ta konferenca naj bi spremenila carigrajsko pogodbo. Nova pogodba bi bila deponirana pri OZN. Naser je v glavnem naglašal: Sueška družba je egipčanska in ne mednarodna. Carigrajska pogodba zagotavlja trajno svobodno plovbo po kanalu. Tudi po prenehanju pogodbe iz leta 1888. Nacionalizacija svobodne plovbe ne ogroža. Toda kljub temu Egipt znova zagotavlja, da bo plovba po kanalu svobodna. Anglijo in Francijo je Naser zaradi vojaških priprav proti Egiptu ostro napadel.

Naser, ki je podpisal dekret o ustanovitvi nacionalne osvobodilne vojske, je Anglijo in Francijo še ostreje napadel v nedeljskem radijskem govoru. V izjavi časnikarjem je pa dejal, da bo izbruhnila totalna vojna, če bosta Anglija in Francija napadli Egipt.

Arabske države za Naserjem

V Kairu je politični odsek Arabske Lige na sestanku sklenil, da bodo vse arabske države smatrale napad na Egipt za napad na vse arabske države. Libija, sosedna država od Egipta, je opozorila angleško vlado, naj upošteva dejstvo, da po veljavnih pogodbah Anglija ne more računati na svoja oporišča v Tobruku za napade na Egipt. Tako Angliji preostaneta za morebitni napad na Egipt samo otoka Malta in Ciper, na katerem pa nacionalisti tudi sedaj, ko so Angleži zbrali na njem 20.000 vojakov, ne nehajo nastopati proti Angležem. Arabski delavski sindikati so v svojih grožnjah proti Angliji in Franciji šli še dalje ter so zagrozili, da bodo v slučaju napada na Egipt uničili petrolejske naprave zahodnih držav ter pognali v zrak tudi vsa letališča zahodnih zaveznikov v arabskih državah. To grožnjo arabskih sindikatov je potrdil tudi major Saleh Salem, vplivna vojaška osebnost v Egiptu, ki se bo londonske konference udeležil kot časnikar, ko je dejal, da bodo zahodne sile izgubile ves petrolej na Bližnjem vzhodu, če bodo napadle Egipt. Edina arabska država, ki je na strani zahodnih zaveznikov je Irak. Ta je pa objavil, da je pripravljen posredovati med obema taboroma.

Eisenhower konferira

Eisenhower je imel v zadnjih dneh več razgovorov z zun. ministrom Dullesom, ki je v torek odpotoval na londonsko konferenco. V ponedeljek je Eisenhower imel sestanek tudi z vplivnimi poslanci in senatorji obeh strank. Skušal jih je pridobiti za svojo politiko, t. j. da naj upravo sueškega prekopa prevzame mednarodna družba. Proti temu je nastopil indijski predsednik Nehru, ki je Dullesa obvestil, da Indija ne odobrava severnoameriškega zadržanja, ko podpira Anglijo in Francijo v njunih zahtevah, da naj Sueški prekop upravlja mednarodna družba. Naglasili so pa v Washingtonu, da v slučaju izbruha vojaškega spopada med Anglijo in Francijo ter Egiptom USA na bojišče ne bodo poslale svojih čet, ker so za mirno rešitev tega vprašanja. ZSSR je pa napovedala, da bo v takem primeru vso zadevo spravila pred OZN in od njih zahtevala, da Anglijo in Francijo proglasi za napadalca ter nato proti njima temu primerno tudi postopa.

Angleški laboristi za mirno rešitev

Angl. laboristi zahtevajo od predsednika konservativne vlade Edena naj za rešitev sueškega vprašanja nikar ne uporablja sile. To vprašanje naj spravi pred OZN. Predsednik stranke je dobil od izvršnega odbora pooblastilo, da naj zahteva sklicanje parlamenta na izredno zasedanje, če bi bilo to potrebno.

Predsednik avstralske vlade Menzies je pa Severni Ameriki zagrozil, naj se v svojem zadržanju glede sueškega prekopa zaveda, da imajo Panamci prav toliko pravice za polastitev panamskega prekopa, kakor Egipt do nacionalizacije Sueškega prekopa.

106º aniversario de la muerte del Libertador de la Patria

En ocasión del 106º aniversario de la muerte del Libertador de la Patria el General José de San Martín todo el pueblo de la Nación en el día del 17 de agosto dedicará su memoria en honda gratitud a su gran prócer.

"Acórdase que vuestro gran deber es consolar a la América y que no venis a hacer conquistas sino a libertar pueblos. El tiempo de la opresión y de la fuerza ha pasado. Yo tengo a poner término a ésa época de dolor y humillación. Yo soy un instrumento de la justicia y la causa que defiendo es la causa del género humano".

Así sueñan las palabras de San Martín que expresan las directivas de su proceder. Era hombre de campo de batalla. Desde sus doce años vivía peleando contra los negros de Africa, luego contra los portugueses, ingleses y Napoleón, hasta que se trasladó de España a su Patria en la lucha libertadora contra el yugo español. Diez años dirigió esa lucha. Primero cruzó los Andes para exterminar al enemigo en su reducto principal, para llevar luego la bandera de la Independencia a la Argentina, Chile y Perú, y para dar apoyo a Uruguay, Paraguay y Ecuador. En todas estas Repúblicas resueña desde entonces la gloria de San Martín. En todas capitales respectivas se yergue el monumento al Gran Libertador. Así pasó su obra los límites de su Patria y se hizo propiedad común de la humanidad. No venía con la espada para sojuzgar, sino para liberar, para dar a los pueblos la justicia y la dignidad de la humanidad a los hombres. La espada le sirvió para cimentar bases de la felicidad de los ciudadanos libres de pueblos independientes.

Por eso le corresponde el honor de un general único que obró en servicio de la humanidad auténtica. En todos los tiempos la imágen de San Martín resplandece como modelo ideal cuya reproducción tan necesitan también hoy los pueblos esclavizados, ansiosos de su Libertador, que les devuelva la libertad, el derecho y la dignidad humana.

106 obletnica smrti Osvoboditelja domovine

Ob 106. obletnici smrti Osvoboditelja domovine generala José de San Martina se bo vse ljudstvo hvaležno spominjalo svojega velikega rodoljuba in prednika.

"Spominjaj se, da si prišel osvobajat narode in ne zavojevat. Čas zatiranja narodov in nasilja je minil. Prišel sem, da napravim konec tej dobi stisk in ponižanja. Sem orodje pravice in dobrina, ki jo branim, je splošno človeška."

To so besede San Martina samega, po katerih se je tudi ravnal. Bil je človek boja, vojskovanja. Že od 12. leta v vojni z zamorci v Afriki, nato s Portugalci, Angleži in Napoleonom, dokler ni prihitel iz Španije, da stavi vse svoje znanje in sposobnosti na razpolago svoji domovini, ki se je tedaj otresala španskega jarma. Deset let je vodil ta boj: prvi je s svojo vojsko prekoračil Ande, da je sovražnika pobil v njegovem zbirališču samem, nato je zastavo svobode ponesel v Argentino, Čile, Perú, pomagal pa pri osvobajanju Uruguay-u, Paraguay-u in Ekvadorju: Danes je junak vseh teh svobodnih republik in v prestolnicah južnoameriških držav stoje njegovi spomeniki.

Njegovo delo je prekoračilo meje domovine. Šlo je iz države v državo v Južni Ameriki, prehaja pa tako tudi v last vsega človeštva. Ni prihajal z mečem, da bi z njim narode zavojeval, kakor so prihajali z osvajalnimi nameni vsi vojskovodje starega, novega in najnovejšega časa: z mečem je prinašal svobodo in pravico narodu, človeku pa čast in dostojanstvo. Meč je uporabljal, da je delil srečo državljanom sveta, na prestol pa postavljal človečanske in narodne pravice. Zato je edinstven vojskovodja sveta, zato je njegov boj resnično lik človeka, kakor po njem vpije sedanji čas in naša doba. Toliko nesvobodnih narodov še vedno čaka na svojega osvoboditelja, toliko ljudi v sužnosti na svoje pravice! Pa ga še ni osvoboditelja, ki bi jim povrnil svobodo, pravico in človeško dostojanstvo!

IZ TEDNA V TEDEN

Po mnenju vzhodnonemškega znanstvenika **prof. Manfreda von Ardenna**, je danas v vojaških skladiščih najmanj 50.000 atomskih bomb pripravljanih za novo vojno na obeh straneh. Prof. Manfred von Ardanna tudi meni, da z atomskimi napadi ne bo mogoče eliminirati sovražnika, ker imajo i v ZSSR i v USA atomsko orožje in druge najvažnejše vojaške naprave skrite v atomsko varnih skladiščih.

Na Cipru so angleške oblasti obsodile na smrt z obešanjem tri cipрške nacionaliste. Smrtno kazen so izvršili prejšnji četrtek, nakar je vse grško prebivalstvo izvedlo dvodnevno splošno stavko. EOKA je istočasno objavila, da bo v času stavke izvedla več napadov na britanske okupacijske sile, kar je tudi storila.

V Ekvadorju je prišlo do vojaške vstaje v provinci Manabi, ki pa so jo oblasti zadušile. Vstajo je vodil José María Plaza Lasso, brat bivšega prezidenta Gala Plaze.

V Chicago se je pričelo glavno zborovanje ameriške demokratske stranke, na katerem bodo izvolili predsedniškega in podpredsedniškega kandidata za novemberske volitve. Najmočnejša tekmeca na zborovanju sta **Averell Harriman** in **Adlai Stevenson.** Bivši predsednik **Truman** je tik pred začetkom zborovanja izjavil, da je po njegovem mnenju Harriman najsposobnejši demokrat za predsedniško mesto v USA. Glasovanj bo na zborovanju veliko, ker je bilo pri predhodnem glasovanju oddanih za Stevensona 500 glasov, za Harrimana 200 in za druge kandidate 640. Za četrtek napovedujejo zadnje glasovanje, na katerem bo moral zmagoviti kandidat dobiti vsaj 686.1/2 glasov večine.

Za prihodnji teden napovedujejo podpis **japonsko-sovjetske mirovne pogodbe,** po kateri bo ZSSR še vedno obdržala nadzorstvo nad južnimi Kurili. Istočasno bo podpisana pogodba o ureditvi ribolova v japonsko-sovjetskih vodah in nova trgovinska pogodba med obema državama.

Ga. Trocki, vdova po ubitem kom. vodji, je v Meksiku izjavila, da je prepričana, da bo ruski narod, ko bo izvedel vso resnico, vrgel raz sebe "propadajočo stalinistično oligarhijo." Novi sovjetski režim ga. Trocki imenuje "nov režim laži s starimi Stalinovimi metodami. Kako naj bi sedanji kom. vodje zaupali eden v drugega, ko pa vendar vedo, da je bil v Stalinovih časih vsakdo izmed njih pripravljen žrtvovati drugega?"

Ogenj, ki je izbruhnil v rudniku Cazier Woods v **Belgiji**, je zahteval 252 **smrtnih** žrtev med rudarji, ki so se v trenutku nesreče nahajali v globokih rovih. Belgijska vlada je objavila narodno žalovanje za žrtvami.

Po obisku sovjetske vojne mornarice na Norveškem so ugotovili, da je skrivnostno izginil eden **norveških potapljačev**, ki se je v času obiska sovjetskih vojnih ladij mudil v njih bližini. Po odhodu sovjetskih vojnih ladij iz Osla so ugotovili prisotnost tudi ene **sovjetske podmornice**, ki je za ladjami odplula iz fjorda. Norveško časopisje piše, da je še vsem v spominu skrivnostna smrt britanskega potapljača **Webba** tudi ob priliki obiska sovjetskih vojnih ladij v Angliji.

Ob misli na mladino

O slovenski mladini se veliko piše. Po listih in revijah mladinski vzgojitelji obravnavajo številne mladinske probleme ter opozarjajo na dolžnosti, ki jih imajo do mladine starši, pa tudi skupnost. Z zanimanjem berem vse te razprave, ker imam mladino rad in srčno želim, da bi dobila res pravo vzgojo doma, pa tudi izven doma, t. j. v organizaciji.

O mladinskih problemih danes ne mislim razpravljati še jaz. Ne. V mislih imam drugo stvar. Ko vzamem ob koncu tedna list v roke, ki ga v zadnjem času dobivam po pošti malo bolj redno, najprej pogledam četrto stran. Pogled mi obtiči na rubriki "Obvestila". In berem, berem. Ta in ta mladinska organizacija napoveduje to in tako prireditev. Dekleta n. pr. vabijo svoje tovarišice za vsako soboto popoldne na Pristavo v Morón, kjer se na prostranem prostoru na Pristavi v prosti naravi že sedaj vadijo v prostih vajah in rajalnih nastopih. Zadnjič so se v napovedi same izdale: pripravljajo se že sedaj na novembersko mladinsko prireditev. Fantje za dekleti ne zaostajajo. Kako bi le mogel to dopustiti fantovski ponos! Skoro vsako soboto so zbrani istotam. Imajo kratko predavanje, nato pa razne igre in vmes slovenska pesem .

Med napovedmi naletim od časa do časa tudi na vabila za razne mladinske in otroške nastope, ki jih pripravljajo naši idealni učitelji. Večkrat so bile napovedi takih nastopov v Lanusu, Ramos Mejia, v zadnjem času pa tudi v Moronu. Posebno privlačnost in čar dajejo takim prireditvam ravno nastopi mladinskih pevskih zborov. Kako jih je človek vesel! Doma sem jih bil, v tujem svetu sem jih pa še stokrat bolj! Kako lepo zveni naša pasem iz nežnih mladinskih grl in kako lepo se zliva v ubrano melodijo. Čutiš: otroci pojejo z ljubeznijo, z doživetjem domovinskega čustva.

Oni dan sem dobil pismo od prijatelja iz Mendoze. Piše mi, da so tudi tam začeli s slovenskim tečajem odnosno s slovensko šolo. V njej poučujejo slovenske otroke marsikatere koristne stvari. Med predmeti je pa tudi petje. Kako pravilno razume ta mož vzgojo slovenske mladine v velikem svetu ter čas in okolje, v katerem živi in se razvija pod vsemogočimi vplivi. In eno uspešnih sredstev za reševanje slovenske mladine je prav slovenska narodna pesem. Po njej bo slovenska doraščajoča mladina vzljubila svoj narod, deželo svojih staršev, ki je drugače ne pozna. Na njo bo mislila še potem, ko svojih staršev več imela ne bo, toda slovensko pesem bo presajala v srca svojih otrok, ki morda jezika več gladko govoriti ne bodo znali, slovensko bodo pa le peli ter s ponosom zatrjevali, da so to slovenske pesmi, ki so jih peli v domovini njihovih staršev in jih od tam ponesli na vse strani prostranega sveta.

Zato sem vesel te slovenske mladine, zlasti pa slovenskih otrok, ki še tako radi pojejo in tudi lepo pojejo ter zapojejo. Da se nauče slovenske pesmi jim ni nobena ovira prevelika. Požrtvovalni mladinski vzgojitelji imajo pri tem gotovo najlepšo zavest, da so storili eno najvažnejših nalog: da to mladino rešujejo narodu, ki je po svojih sinovih danes raztepen po vsem svetu, v lastni domovini pa ječi še vedno v sužnosti. Tako nam je ta mladina zagotovilo, da hoče ostati narodno zavedna tudi v svetu in na svoj način doprinesti svoj delež k veličini in slavi svojega naroda.

In kako ne bi biti vesel take mladine!

-j.

Koroška

† **Dr. Srečko Zamjen.** Na Koroškem je 5. julija nedamoma umrl Salezijanec dr. Srečko Zamjen. Pred prvim petkom je ravno obiskoval bolnike, da bi jih pripravil za spoved in obhajilo. Na poti se je mrtev zgrudil, zadet od kapi. Pogreb pokojnega dr. Zamjena je bil iz nove cerkve Sv. Ruperta Siebenhuegel na pokopališče pri sv. Martinu. Na njegovi zadnji poti ga je spremljalo 25 duhovnih sobratov in veliko vernikov iz sedanje fare, kjer je pok. dušnopastirsko deloval. Mašo zadušnico in obrede na grobu je opravil provincial Salezijanske družbe p. Nitsch, molitve "Reši me" za rajnega v cerkvi pa kanonik dr. Rudolf Blueml. Na grobu je p. provincial Nitsch orisal pokojnikovo življenje in delo, za njim pa je ravnatelj salezijancev na Kamnu g. Luskar v slovenskem nagovoru pokazal dušnopostirsko vnemo ter njegovo pisateljsko delo o Fatimski Mariji. Pogrebci so nato zapeli pesem "Marija, skoz življenje".

V celovški škofiji sta letos 2 slovenska novomašnika in sicer Franc Božič iz Globasnice ter Fr. Goričnik iz Pograda.

Slovenski jubilanti v USA

V Severni Ameriki so imeli julija meseca tri duhovske jubileje. Dne 1. julija je v svoji župni cerkvi Marije Vnebovzete v Clevelandu slavil 40. letnico mašništva župnik te župnije Rev. **Matija A. Jager.** Pri slavnostni maši sta mu asistirala Rev. Jože Varga in Rev. Francis Pajk., slavnostni govornik je pa bil Msgr. Matija Škerbec. Rev. Jager je bil posvečen v duhovnika 24. VI. 1916 v Ljubljani. Po prihodu v Sev. Ameriko je bil najprej kaplan v župniji pri Sv. Vidu, leta 1940 je pa postal župnik v župniji Svetega Srca Jezusovega v Barbertonu. Dne 23.V.1952 je prišel kot župnik na sedanjo faro. Na vseh mestih je razvijal živahno delavnost. V sedanji fari si ravno sedaj mnogo prizadeva za zgraditev nove cerkve. — Dne 2. julija je prav tako slavil 40. letnico mašniškega posvečenja župnik fare sv. Cirila in Metoda v Lorainu Rev. **Milan Slaje.** V duhovnika ga je posvetil pok. marib. škof dr. Mihael Napotnik. Rev. Slaje je deloval v marib. škofiji samo 6 let, nakar se je odzval prošnji pok. Msgr. Vida Hribarja in je prišel v clevelandsko škofijo. Pri fari Marije Vnebovzete je deloval nad 12 let, leta 1934 je pa bil imenovan za župnika na župniji sv. Cirila in Metoda v Lorainu. 4. julija je pa v župni cerkvi Marije Vnebovzete obhajal 80 letnico svojega življenja zlatomašnik **Rev. Anton Merkun.** Rev. Merkun se je rodil 4.VII.1876 na Igu. Kot kaplan je služboval v Koprivniku, v Velikih Laščah in v Razdrtem, kot župnik na Homcu in pozneje v Dobrepolju. Nekaj časa je bil tudi med slovenskimi iz seljenci v Argentini. G. Merkuna odlikuje nenehna delavnost. Na vseh mestih je bil v prvi vrsti goreč dušni pastir, razen tega se je pa vsestransko udejstvoval kot organizator, pisatelj, govornik, zadrugar, graditelj hiralnic in drugih soc. ustanov. Med drugim je ustanovil tudi dobrodelno organizacijo Dobrodelnost. Begunska leta je preživel v Italiji, odkoder je emigriral v Severno Ameriko, kjer pa tudi še pri svojih sedanjih visokih letih ne miruje ter se v raznih organizacijah udejstvuje še naprej. Zlasti je neumoren v širjenju Cirilmetodijske ideje. Poleg vsega obširnega dela najde še vedno časa za študij raznih vprašanj, kar mu omogoče zlasti znanje številnih jezikov. Saj se jih je učil nič manj kot 28. Vsem jubilantom naše iskrene čestitke.

Kaj je prejela Titova Jugoslavija?

Ameriško pomoč Titovi Jugoslaviji so v preračunski debati v Washingtonu znižali od 30 na 15 milijonov dolarjev. Titova Jugoslavija je dežela, ki je v Evropi prejela od tujine največ pomoči. Kljub temu je življenska raven povprečnega prebivalca najnižja. To je ugotovil sam notranji minister Ranković, ki je v nekem razgovoru z ameriškimi časnikarji priznal, da znaša povprečna mesečna plača navadnega jugoslovanskega smrtnika, delavca ali uradnika, 12.000 din.

Ameriški tednik "Time" prinaša pregled pomoči, ki jo je Titova Jugoslavija prejela iz tujine:

OD ZAHODA:		
UNRRA pomoč po končani II. svetov. vojni)	Dol.	480.000.000
Vojaška pomoč Z D A (od l. 1948)	„	1.000.000.000
Finančna pomoč Z D A (od l. 1952 dalje)	„	590.000.000
Britanska in francoska pomoč (od l. 52 dalj.)	„	90.000.000
Posijila Mednarod. Banke	„	58.000.000

BRALI SMO...

DJILASOVI OČITKI IN PRITOŽBE

Milovan Djilas, nekdanji zaupni sodelavec Titov in eden od vrhov komunistične hierarhije v Jugoslaviji predno je prišel v navskrižje s Titom in komunistično stranko, je znova opozoril svetovno javnost nase z raznimi izjavami. Zanje si je izbral čas, ko je svetovni tisk največ pisal o Titu. To je Titov obisk Franciji in Sovjetski zvezi.

Tako je Djilas dne 22. V t. l. napisal pismo in ga poslal newyorškemu listu "New York Times". V njem se pritožuje, da mu Titova vlada ne da objaviti avtobiografije ter ga hoče na ta način uničiti, ker samo z izdajo knjige lahko dobi sredstva za preživljanje. Ameriski list je navedeno Djilasovo pismo objavil dne 31. maja t. l.

Objava tega pisma je dala povod "Ameriškemu odboru za kulturno svobodo", da je poslal Titu protest naravnost v Moskvo. V njem zahteva, naj dovoli natis Djilasove avtobiografije. Značilno je, da se je ta Ameriški odbor tako hitro zavzel za komunista Milovana Djilasa, za človeka, ki je dal na stotine in stotine protikomunističnih Črnogorcev pobiti brez slehernega pomisleka ter je kraj, kjer so te žrtve pokopali nazival "pasje groblje", ne najde pa nobene besede, da bi dvignil protest pri komunističnemu diktatorju v Jugoslaviji zaradi neprestanega nasilja, ki ga izvaja nad ogromno večino naroda, ki odklanja komunistično diktaturo, a nima prav nobene možnosti, da bi izdajala svoje liste, knjige in brošure, ker so ji komunisti odvzeli vse tiskarne in zatrli slehemo svobodno besedo. Da v Titovini vlada "totalitarna kontrola jugoslovanskega intelektualnega življenja", narodi v Jugoslaviji vedo in na lastni koži čutijo že polnih deset let in ni bilo treba zato šele dokaza komunista Djilasa.

Na protest Ameriškega odbora za kulturno svobodo je odgovorila beograjska "Borba". Čikaška "Danica" pravi da je odgovor "Borbe" tipično komunistično dvoličen in lažniv. Tako pred vsem zanika, da bi v Jugoslaviji "kdorkoli prepovedoval ali mogel preprečiti kateremukoli zolažniškemu podjetju izdajo katerekoli knjige". Jugoslovanske oblasti "da niti ne izdajajo dovoljenja za zdajanje knjig, niti jih prepovedujejo". Na drugi strani pa da" nihče v naši državi ali kjerkoli na svetu ne more zanikati pravice kaki založbi, da odkloni knjigo, ki je s književnega stališča pod kritiko in ki bi škodovala dobremu imenu dotičnega podjetja".

Borba se nadalje jezi, da zahodni tisk napada jugoslovansko vlado in ji očita, da Djilasa hoče "uničiti z gladom, medtem, ko je resnica, da njegova družina dobiva mesečno 30.000 dinarjev — to je plača njegove žene in pokojnina njegove matere. Če se primerja ta dohodek s prejemkom navadnega državljana, ki dobi samo 12.000, je jasno, da Djilas potvarja dejstva. Razen tega je Djilas odbil vsako službo in zaposlitve, ki so mu bile ponujene ter raje živi kot parazit na stroške svoje družine".

Tako Djilas s svojo pritožbo, da ne more izdati svoje avtobiografije in reakcija nanjo pri Borbi.

Djilas je istočasno z gornjo pritožbo napisal tudi več člankov in jih poslal raznim listom. Tako sta jih objavila v Severni Ameriki med drugim "The New York Journal American" in "The Chicago American", v Parizu pa "Paris Press". V člankih je Djilas opozoril zahodni svobodni svet na povečano nevarnost, ki mu grozi od sedanjih voditeljev sovjetskega komunizma. Te pa slika ta kole:

"Drži, da je Hruščev prepričan, da novi sovjetski voditelji ne smejo uporabljati oblasti enako, kakor je to delal Stalin. Njegova največja vrlina je žilavost. Hruščev nima nobenih ideoloških predsodkov, nobenih teoretičnih načel. Je praktičen človek. Nemogoče bi bilo, da bi Stalin vzdrževal stike s papežem ali Francom. Hruščev ima to za koristno. On se ne bo obotavljal obiskati teh osebnosti, če bo računal, da bi to komunizmu koristilo. In praktičen sad te spremembe v metodah lahko povzroči še globlji komunistični prodor v svet, kakor so ga dosegli s Stalinovo metodo".

Na te Djilasove članke in ugotovitve sta se najprej dvignila v Beogradu "Borba" in "Politika", za njima pa vse ostalo komunistično časopisje v Jugoslaviji. Vsi listi mu očitajo, da je "tuj plačanec" in da "služi protijugoslovanski gonji" v tujini prav v času, ko se Tito mudi na obisku v Sovjetski zvezi. Za Djilasa zatrjujejo, da je "skrahiran podeželski politikant" in "sovražnik ljudstva, ki nima nikogar za sabo". Na račun Amerikancev je v članku prav tako več krepkih napadov in očitkov.

"Danica" navaja, da ni izključeno, da bo Djilas zaradi teh člankov prišel znova pred sodišče in to v imenu "neomejene jugoslovanske svobode". Za Djilasa pa pravi, "da ima sedaj priliko videti, kako je človeku, kadar resnično začne misliti svobodno in s svojo glavo. Ali ne bi bilo plemenito od njega, da bi junaško in brez lažnive sramežljivosti obsodil tudi svoje sodelovanje v zatiranju svobode in pri drugih zločinih vse od začetka "osvobodilne vojne"? Tedaj bi Djilas v resnici pokazal, da je človek, ne pa samo razočaran komunist".

ZAHVALA DR. MAČKA

Za pismo, ki ga je g. Miloš Stare poslal v imenu Poverjeništva Slovenske ljudske stranke g. dr. Mačku za njegov 77. rojstni dan, se je predsednik Hrvatske kmečke stranke zahvalil z naslednjimi besedami:

"Na čestitki k mojemu 77. rojstnemu dnevu se prav srčno zahvaljujem.

Z iskrenimi pozdravi

Vladko Maček"

Posojila Imp-Exp. banke	„	55.000.000
Posojila Avstrije, Nizozem., Francije, Švice, Belgije	„	30.000.000
Posojila Zah. Nemčije	„	57.100.000
Poravnava z Nemčijo	„	14.500.000
Otvorjeni kred. Zah. N.	„	45.000.000
Otvorjeni kred. Vel. Br.	„	58.500.000
Posojilo Kanade za nakup pšenice	„	7.000.000
Posojilo Japonske za industrializacijo	„	5.000.000
Skupno	Dol.	2.490.100.000
OD VZHODA:		
Sovjeti v zlatu in dev.	Dol.	30.00.000
Sovjeti za surovine	„	54.000.000
Sovjeti za vlož. kredite	„	120.000.000
Sovj.-jug. menjalni posli	„	35.000.000
Češkoslovaški kredit v strojih in potroš. dobrinah	„	25.000.000
Poljski kredit	„	20.000.000
Madžarske poravnalne zahtevke	„	130.000.000
Skupno	Dol.	464.000.000

Skupno je Titova Jugoslavija prejela Dol. 2.954.100.000.

"DVE SPOZNANJI"

O dosedanjih uporih svobodoljubnega ljudstva proti komunističnemu nasilju v Plznu, Berlinu, Jorkuti in Poznanju je tržaška "Demokracija" objavila pod gornjim naslovom uvodnik, v katerem prihaja do teh ugotovitev:

"Tanki so v Berlinu, Jorkuti in Poznanju sicer zmagali, toda ob grmenju njihovih topov in regljanju njihovih strojnic, ki so poganjale izstrelke v delavska telesa, je bil vkljub temu dokončno in nepovratno zrušen mit o proletariata odrešujoči vlogi komunizma. Svetu je zdaj očitno, da vlada tam nasilje, ne pa svoboda. Demonstranti, ki so v Poznanju začasno zavzeli tudi prostor, kjer se je v tistem trenutku vršil mednarodni velesejem, niso nosili na čelu rdečo komunistično zastavo s srpom in kladivom, kakor delajo to zaslepljenci v svobodi in režimski hlapci tam na drugi strani, pač pa poljsko narodno zastavo, katere blago je bilo omočeno z rdečo delavsko krvjo. Ta simbol pove več kot vse besede.

Drugo važno spoznanje, ki ga dajejo Plzen, Berlin, Jorkuta in Poznanj, pa je, da ni res, da bi ob sodobni tehniki, ob strojnicah in orožju, s katerim razpolaga oblast, ob razpletenosti njene tajne policije, narodom bilo nemogoče, da se upro. Do omenjenih uporov je prišlo vendar v državah, katerim se more reči vse prej, samo ne to, da ne bi bile totalitarne v skrajnem pomenu te besede. In vkljub temu so delavci dvignili glavo! Značilno: prav delavci, isti, ki so, zaverovani v ideje komunizma, pripeljali to gibanje na oblast, tisti ga zdaj s tveganjem lastnih življenj rušijo. Ne razumniška piskala, ki za skorjico kruha in službico prodajajo svoje duše, temveč delavci, morda idejno nerazgledani, toda zato življenjsko izkušeni, ki živo čutijo in se zavedajo, da tako ne sme iti naprej; ti se zopet postavljajo v službo napredka in neustrašeno stopajo pred njegov žrtvenik.

To je velika stvar, ki dokazuje, da je dozorelo spoznanje, da si morajo zasužnjeni narodi pomagati predvsem sami, kajti svobode in blagostanja skoro nikdar ne prinese tujec kot svoj dar. Z lastno muko ju je treba doseči, z lastnimi silami ustvariti in obraniti, potem se ju dobi in obstaneta. Vse drugo so utvare in prazni upi."

SIRIJA ZAPLENILA 10 ANGLEŠKIH TANKOV

Sirijska vlada je zaplenila 10 velikih tankov, ki jih je angleška vlada hotela prepeljati s svojih vojaških oporišč v Jordaniji na Ciper, z utemeljitvijo, da tanki predstavljajo važen vojaški material, ki lahko ogroža mir na Srednjem Vzhodu.

Angleški veleposlanik je v Damasku zaradi zaplembe 10 tankov odločno protestiral, sirijska vlada pa tankov še ni vrnila.

ARGENTINA

V nedeljo je minilo 150 let, odkar je argentinska vojska premagala Angleže, jih napodile iz Buenos Airesa in ga znova zasedla. Ta dan je v Argentini praznik ponovnega zavzetja in obrambe Buenos Airesa. Letos so ga slavili še posebno slovesno. Kajti sedanja vlada je na viden način popravila grdobijo, ki jo je zagrešila prejšnja vlada in od nje nahujskana druhal, ki je po lanskem junijskem poizkusu revolucije začela požigati cerkve in med njimi tudi baziliko sv. Dominika, v kateri so bile shranjene zgodovinske trofeje z bojev za ponovno zavzetje Buenos Airesa. Policija je tedaj vse te zastave pobrala iz omenjene bazilike ter jih spravila na drugo mesto pozneje pa so hoteli napraviti za take trofeje poseben muzej. Na 150. obletnico ponovnega zavzetja Bs. Airesa je sedanja vlada vse v bojih za Bs. Aires Angležem odvzete zastave dala slovesno prepeljati nazaj v svetišče ter jih vrniti Roženvenski Materi božji. Slavnosti so se začele na Majskem trgu, kjer je bila slovesna vojaška maša. Vse zgodovinske vojaške zastave so iz Cabilda prenesli na trg ter jih postavili na obe strani oltarja. Po končanem cerkvenem opravilu so jih v slovesnem vojaškem sprevodu z godbo in polkovno zastavo prenesli v baziliko sv. Dominika. Na prostoru pred vstopom v baziliko, kjer stoji mavzolej s posmrtnimi ostanki generala Belgrana, je bila postavljena častna tribuna. Na njej so bili zbrani vsi ministri sed. vlade s predsednikom generalom Aramburu-jem na čelu. Navzoč je bil tudi apostolski nuncij Mskg. Zanin.

Ko je vojska pripeljala zgodovinske trofeje pred baziliko sv. Dominika, je povzel besedo predsednik republike gral Aramburu. Dejal je med drugim, da republika vrača "svete trofeje z bojev za ponovno zavzetje Bs. Airesa ter z bojev na severu v roke zakonitih čuvarjev. V božje svetišče, ki kaže še znake bogoskrunstva, se sedaj vračajo ponosni dokazi bojev in bodoči argentinski rodovi, ki bodo prihajali sem utrjevat svojo vero, bodo lahko ugotavljali, da po kratkotrajnem porazu vedno nastopi borba z zmago".

Po govoru predsednika republike so prebrali posebno poslanico papeža Pija XII. V njej naglaša, da v trenutku, ko Roženvenska Mati božja znova sprejema v svoje varstvo zgodovinske trofeje, dobljene v slavnih bitkah in podarjene nato Materi božji, v trenutku, ko se argentinski narod znova obrača k nebeški Kraljici s svojimi pobožnimi čustvi po hudi preizkušnji, pošilja vsem očetovski blagoslov. Nato pa poudarja dobesedno: "Z živim zanimanjem želimo, naj bi bila ta poslanica zgovorna vzpodbuda za stalno delo, da bi se nadaljevale koristne verske tradicije, ki so bile vedno za republiko zanesljiv vir dobrin, da bi se tako združeni z vezmi krščanske solidarnosti in v bratski slogi utrdile in konsolidirale visoke vrednote pravičnosti in miru. V zagotovilo tega daru podeljujemo iz srca oblastem, kleru in vsem tem ljubljenim sinovom apostolski blagoslov".

Dominikanec Alberto Montes de Oca je imel nato govor o poslanstvu dominikancev, nakar je bil podpisan uradni akt o "slovesni in javni vrnitvi Naši Roženvenski Gospe v svetišču sv. Dominika" naslednjih trofej: zastava 71 polka Highlanders, zastava 2. bataljona polka Highladers, zastava kraljevega mornariškega bataljona, zastava, ki je vihrala na angleškem vojaškem skladišču, zastava konjenikov iz Potosija in španska zastava kralja Ferdinanda VII. Dekret je prvi podpisal predsednik general Aramburu, za njim podpredsednik kontraadmiral Rojas, nato pa apostolski administrator buenosaireške nadškofije Msgr. Lafitte, vsi ministri zvezne vlade, predstavnik dominikanskega reda, buenosaireški župan, predsednik Vrhovnega sodišča, apostolski nuncij ter veleposlanika Uruguaya in Španije. Ko je bilo podpisovanje uradnega dekreta zaključeno, je vojaška godba zaigrala narodno himno. Pehotni, letalski in mornariški kadetje so nato ob zvokih Mendelsohnove Zmagoslavne koračnice dvignili zgodovinske vojaške trofeje ter jih ponesli pred prestol Roženvenske Matere božje.

V Argentini so se mudili na prijateljem obisku francoski letalski kadetje. Povsod so bili lepo sprejeti.

Predsednik je podpisal dekret o rehabilitaciji okoli 92.000 delavcev za razne funkcije v gremialnih organizacijah.

Za prvo obletnico osvobodilne revolucije bo poštna uprava izdala spominsko znamko v srednosti $ 2.40 v nagladi 5 milijonov izvodov.

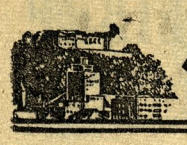

Novice iz Slovenije

Na seji upravnega odbora Slov. narodnega gledališča je v. d. direktorja Smiljan Sameç poročal, da je holandsko podjetje Philips posnelo na trak uprizoritev "Soročinskega sejma" in "Treh oraž" s člani ljubljanske opere. To snemanje je potem posredno privedlo do ponudbe za gostovanje ljubljanske opere sredi junija v Haagu, Utrechtu, Amsterdamu in Rotterdamu na Nizozemskem s Prokofijevimi "Tremi oranžami". Iz ravnateljevega poročila je nadalje razvidno, da bo ljb. opera avgusta meseca sodelovala z "Don Juanom", "Seviljskim brivcem" in baletom na letošnjih dubrovniških igrah, novembra pa v Italiji z Mozartovima operama "Don Juan' 'in "Figarova svatba". Povedali so tudi, da dirigent Samo Hubad in režiser Leskovšek pripravljata ponovno uprizoritev Kogojevih "Črnih mask". Glavna razprava na seji upravmega odbora SNG je pa bila posvečena kritičnemu stanju opernega orkestra, ki ne more dobiti potrebnega podmladka. Nekateri so bili mnenja, da bi to krizo rešili z združitvijo opernega orkestra in orkestra Slov. filharmonije. O tem vprašanju bodo še razvpravljali na sestanku predstavnikov Slov. narodnega gledališča, Slov. filharmonije in Radijske postaje, ki ima tudi svoj ockester.

Ob poročilu v ljb. listih, da je nek poklicni lovec v zadnjih petih letih ujel v past že štiri planinske orle, se neki A. P. zavzema za zaščito kralja planin. Svoj predlog utemeljuje z ugotovitvijo, da je planinski orel že dolgo let na listi izumirajočih živali. Posamezen orlovski par vzredi na leto samo 2 mladiča, ki pa rabita 6 do 10 let preden spolno dozorita. V slovenskih planinah živi samo še nekaj parov planinskega orla, nekaj parov jih je na Koroškem in Zgornjem Štajerskem, v Švici in na Bavarskem je pa najbrže že izumrl.

Na evropskih železnicah so v začetku junija uvedli nov vozni red. V zvezi s tem, so uvedli nekatere spremembe tudi na jug. železnicah. Tako sta sedaj na njih samo dva razreda: 1. in 2., tretjega so ukinili. Ukinili so tudi pospešene vlake. Nekateri takšni vladi vozijo sedaj kot brzovlaki, drugi pa kot osebni. V letnih mesecih so predvideni tudi sezonski brzovlaki.

V Sloveniji je opravljalo leta 1955 redno sodstvo 34 okrajnih in 5 okrožnih sodišč in Vrhovno sodišče LRS. Od leta 1950 se je sodstvo povečalo za 3 okrajna sodišča in sicer v Šmarju pri Jelšah, Sevnici in Škofji Loki. Letos je začelo poslovati okrajno sodišče v Vidmu-Krškem, v pripravi je pa ustanovitev sodišč v Ormožu in Rakeku. V zadnjih letih se je delo pri sodiščih zelo povečalo. Tako so sodišča leta 1950 prejela 54.617 zadev, rešila so pa 53.449. V letu 1955 je prišlo na sodišča 115.444 zadev, rešili so jih pa 115.510. Največje število kaznivih dejanj zavzemajo kazniva dejanja zoper narodno gospodarstvo in družbeno ter zasebno premoženje. 56% vseh obravnavanih civilnih zadev pri okrožnih sodiščih so pa zakonski sporirazveze zakonske skupnosti.

V Ljubljani so nedavno zborovali predstavniki 49 filatelističnih društev in klubov, ki imajo 1837 članov in 400 mladincev. Na sestanku so se pritoževali nad stanjem filatelije v Sloveniji. Znamke da so predrage in da jih tudi ni mogoče redno dobiti. Zamenjava znamk da je tudi skoro nemogoča.

Novinarji v Ljubljani so imeli nedavno občni zbor. V ljb. listu beremo, da je poročilo o delu v preteklem letu "in kritično oceno tega dela" podal predsednik Novinarskega društva Slovenije Tomo Brejc. List tudi navaja, da je bilo "v obširni razpravi predvsem poudarjeno strokovno in politično izpopolnjevanje novinarskih kadrov". Iz tega sklepamo, da se novinarjem vedno bolj upira tlaka komunistični partiji.

Velike poplave. Junija meseca so imeli po vsej Sloveniji izredno slabo vreme. Zaradi velike količine padavin so v Severni Sloveniji močno narasle reke. Zlasti Drava, Pesnica in Mura. V Prekmurju cenijo škodo, povzročeno vsled neurja, na več milijonov. Ponekod je padala tudi toča. Bilo je tudi več požarov zaradi strele. Prav tako človeških žrtev.

Umrli so. V Ljubljani: Janko Žagar, črkostavec, Frančiška Kozjek, roj. Grilc, Jožefa Snoj, roj. Avbelj, Josip Pizzulini, upok. in Albin Zupančič, elektromonter iz Št. Vida pri Stični, Franc Čusin, upok. gradbeni delovodja v Šentjurju, Msgr. Alfonz Požar, dekan v Rečici, Alojz Zalar v Arji vasi, Frančiška Bradeško, roj. Garbič v Domžalah. Lovrenc Jerman, upok. v Dravljah, Franc Šemrl, st., mizarski mojster v Planini pri Rakeku, Vinko Arh, tov. upok. v Koroški Beli, Marija Strašek, roj. Dreflak v Rogaški Slatini, Ana Starin, upok, in biv. mesarica na Viču, Karel Turk, sodni svetnik v Novem mestu, Ana Mejač, roj. Kočar v Kamniku, Frančiška Iskra v Poljčah pri Begunjah na Gor., Ludvik Mažera v Mariboru in dr. Ernest Kalan, odvetnik v Celju.

Izpred cerkve se je pogrebni sprevod podal na sanjuško pokopališče. Ko je g. direktor Orehar opravil pogrebne molitve, se je od rajnega Petra Krajnika poslovil v lepem govoru, v katerem je opisal njegovo življensko pot ter trpljenje, ki ga je, čeprav še tako mlad, moral užiti v tolikšni meri. Prikazal ga je kot borca za dobro stvar in kot moža globoke in trdne vere. V imenu Katoliške Akcije je rajnemu Petru govoril v slovo g. Božo Fink. Tudi on je povdarjal njegov blag značaj in vzorno katoliško življenje. Ramoški pevski zbor je nato zapel žalostinko "Blagor mu, ki se spočije".

Rojaki se še dolgo niso mogli ločiti od novega groba, ki je vase sprejel tako mlado slovensko življenje. Ko so pogrebci zasuli krsto s svežo zemljo, so rojaki grob Petra Krajnika posuli s cvetjem in venci, globoko užaloščeni vdovi gospe Ani ter staršem in ostalim sorodnikom pok. Petra Krajnika pa izrekali globoko sožalje. Žalovanju za dobrim in plemenitim slovenskim možem se pridružuje tudi Svobodna Slovenija ter hudo prizadeti pok. vdovi izreka iskreno sočutje in sožalje. Prav tako pa tudi vsem ostalim pokojnikovim sorodnikom. Rajni Petar pa naj pri Bogu uživa večno plačilo.

G. prof. dr. Franc Jaklič je včeraj z letalom odpotoval v Severno Ameriko, kjer bo pomagal pri delu za Baragovo beatifikacijo. V novi deželi mu želimo mnogo zadovoljstva in veliko uspehov pri njegovem delu.

SAN FERNANDO

V tovarni Vukotextil v Beccarju je bil v ponedeljek 6. t. m. roparski napad. Ko se je z avtom pripeljal iz mesta uradnik tovarne Cheza v spremstvu nekega gospoda, sta ga tik pred vratmi napadla dva oboroženа moška ter ga prisilila, da jima je izročil 80.000 pesov, nakar sta pobegnila. Vukotextil je srbska tovarna ter izdeluje blago najboljše kvalitete. Zaposluje tudi več Slovencev, ki so vsi zadovoljni. Za novo leto je podjetje dalo vsem delavcem enomesečno plačo. Vedno pa obdari tudi novoporočene, zato v zadnjem času delavstvo v tej tovarni tudi ni stavkalo.

MENDOZA

Občni zbor Fantovske zveze. Člani tuk. Fantovske zveze so imeli nedavno V. redni občni zbor. Izvolili so si nov odbor. Predsednik odbora je sedaj Janez Štirn, tajnik Božidar Bajuk, blagajnik Vinko Zarnik, svetovalec Jakob Bajda. Predsednik odbora je članstvo navduševal za poživitev društvenega dela. Fantje so se kar prijavili za turnir in tekme v ping-pongu.

Slovenski mendoški pevski zbor je ob praznovanju slovesnosti praznika Srca Jezusovega pel latinsko mašo v stolnici.

Odbor Društva Slovencev v Mendozi je z zadnjega občnega zbora poslal pozdravno pismo predsedniku No za Slovenijo g. dr. Kreku. Od njega je te dni dobil naslednjo zahvalo: "Iskrena hvala vsem članom, ki so se me spomnili. Društvo Slovencev v Mendozi opravlja lepo vlogo, je krepka opora skupnosti v tej naselbini, pospeševatelj naše kulture in navad, živahna edinica v našem naseljenstvu v Argentini. Z Vami želim, da bi društvo s polnim uspehom delalo v prihodnjem letu".

Poleg skupnega verouka naših otrok se je prejšnji mesec začela v Mendozi tudi slovenska šola v zavodu pri sestrah frančiškankah. Slov. otroci se poleg verouka učijo še petja, branja, pisanja, liturgije sv. maše in še drugih koristnih stvari. Žal, da je še vedno nekaj staršev, ki svojih otrok ne pošiljajo v to šolo.

V Cordobi je bila Grintalova Tončka dne 15. julija preoblečena in sprejeta v noviciat skupno s sedmimi drugimi sestrami. Ob tej priložnosti je dobila ime "Sestra Marija Antonija ob božje Besede". Na to slavnost je odšlo iz Mendoze 7 slovenskih deklet z dušnim pastirjem g. Hornom. Po slavnosti v Cordobi so obiskali izven mesta še Pustovrhovo, ki deluje v samostanu pod imenom sestra Maria de los Angeles. V mestu San Francisco pa so pogledali mendoške dijake: Zarnikovega Andreja, Pustovrhovega Pavleta in oba brata Hvalica.

..Od mendoške slovenske skupnosti je vzel slovo g. Lojze Kočar in se podal v Buenos Aires, kjer je 28-julija t. l. kot je Svobodna Slovenija že poročala, stopil v zakon z gdč. Anico Šparhakljevo. Mendoški Slovenci mu na novi življenski poti želimo mnogo sreče in obilo božjega bčagoslova!

MAR DEL PLATA

Po dolgem trpljenju je dne 5. avgusta 1956 spravljen z Bogom umrl g. Andrej Fon, doma iz Trnovega pri Kobaridu. Na zadnji poti ga je spremilo veliko število Slovencev in znancev. Pogrebne molitve je opravil g. Boris Koman. N. p. v m.

ZAPALA

Prejšnji mesec sem obiskal naše staronaseljene Primorce. Med njimi sem odkril tudi novonaseljenca. Njegov naslov Vam pošiljam. Tu se "borimo" z raznimi težavami. Tudi klimatičnimi. Predvčerajšnjim t. j. 3. avgusta, smo imeli 16 stopinj pod ničlo. Smo pač 1100 visoko ter izpostavljeni vsem vetrovom. Pozdravov obilo Vam pošilja.

J.P.

Slovenci v Argentini

Sedanji naslov
Svobodne Slovenije je
RAMON FALCON 4158
Buenos Aires, Argentina
in ne več Víctor Martínez 50

Selitev v Slovensko hišo

Te dni so v Slovenski hiši v ulici Ramón Falcón 4158 v glavnem uredili nove prostore za vsa društva in ustanove, ki so bile doslej na Víctor Martínez 50. Selitev teh društev ter uredništev listov je bila v ponedeljek popoldne ter v torek dopoldne. Tako se je sedaj preselila iz Víctor Martineza 50 na Ramón Falcón 4158 tudi Svobodna Slovenija, poleg nje pa še Dušnopastirska pisarna, uredništvo in uprava Duhovnega življenja ter Oznanila in Društvo Slovencev.

OSEBNE NOVICE

† **Peter Krajnik.** V zadnji štev. Svobodne Slovenije smo poročali, da se je podal na operacijo v sanatorij San José od Círculo obrero católico v Buenos Airesu g. Peter Krajnik. Želeli smo mu, da bi se mu zdravje čimprej povrnilo. Pa je Bog ukrenil drugače. Poklical ga je k sebi, da bi pri njem užival večno srečo.

Rajni Peter Krajnik se je rodil 14. avgusta 1925 v Godešičih pri Škofji Loki. Med zadnjo vojno so ga Nemci nasilno mobilizirali ter je tako doživel strahovita bombardiranja Berlina. Bil je tudi na tem, da ga bodo z ostalimi poslali na rusko fronto, pa se mu je posrečilo, da se je rešil. Vrnil se je na Gorenjsko ter se pridružil gorenjskim domobrancem. Leta 1945 so ga Angleži vrnili. Doživel je strahotno komunistično mučenje. Posrečilo se mu je pobegniti in si rešiti življenje. V Argentino je prišel novembra leta 1945. Naselil se je v San Justo, kjer si je ustvaril tudi lastno družino. Poročen je bil s sestro gospoda lazarista Janeza Petka g. Ano, s katero je živel v srečnem zakonu, ki ga je Bog blagoslovil z dvema otrokoma. V Bario San Nicolás v San Justo, v ulicu Colombia 3985, si je ustvaril tudi ličen lastni dom.

To srečno družinsko idilo je v zadnjem času začela motiti bolezen. Rajni Peter Krajnik je tožil o bolečinah zaradi golše. Podal se je v sanatorij San José v Buenos Aires, kjer so ga prejšnji teden operirali. Njegovo oslabelo telo pa operacije ni več preneslo ter je v soboto, 11. avgusta 1956 umrl.

Novica o njegovi smrti se je z bliskovito naglico raznesla najprej po vsem prostranem mestu San Justo, nato pa tudi po vseh drugih slovenskih naseljih na področju Velikega Buenos Airesa. Vse je globoko zadela, kajti rajni Peter Krajnik je bil zaredi svojega lepega značaja povsod priljubljen in spoštovan. Vsi so občutili globoko sočutje s tako hudo prizadeto pokojnikovo mlado vdovo gospo Ano in majhnima otročičkoma, ki sta že v tako nežni dobi izgubila skrbnega in ljubečega očeta.

Kako priljubljen in cenjen je bil povsod rajni Peter Krajnik je pričal njegov pogreb v nedeljo dopoldne. Pred njegovim domom v Barrio San Nicolas se je zbrala polnoštevilno vsa sanjuška slovenska soseska. Na pogreb pa so prihiteli rojaki tudi iz ostalih krajev Vel. Bs. Airesa. Prav tako pokojnikovi tovariši iz tovarne ter vsi sosedje. Pogrebni sprevod je vodil g. direktor Anton Orehar ob asistenci g. Janka Mernika ter bogoslovcev gg. Jožeta Mavriča in Antona Pintariča. Malo pred dvanajsto uro je imel v sanjuški cerkvi črno mašo za rajnega njegov svak g. lazarist Janez Petek, med mašo je pa pel ramoški slovenski cerkveni pevski zbor pod vodstvom g. Gabriela Čamernika.

Vsak teden ena

ZAGORSKI ZVONOVI

Bom šel na planince na visoke gore,
bom slišal od daleč zagorske zvone.
Zagorski zvonovi premilo pojo,
zagvišno mojo ljubo k pogrebu neso,
pa če jo nesejo, le naj jo neso,
saj dolgo ne bode, da pojdem za njo.

Zakaj naši rojaki vedno v večjem številu nalagajo svoje prihranke po posredovanju F. in J. Krištof?

Zato, ker jih že triletna izkušnja uči, da so naložbe varne, izplačila točna in obresti visoke.

Francé in Janez Krištof, 25 de Mayo 533—3º CAPITAL. T. E. 31-6435.

FRANC WERFEL Prevedel: KAREL MAUSER (2)

PESEM O BERNARDKI

S. Fischer Verlag, Frankfurt am Main

Prvi del
OŽIVITEV 11. FEBRUARJA 1858
PRVO POGLAVJE
V Cachotu

Francois Soubirous se je v temi vzdignil. Točno šest je. Srebrne ure, poročnega darila modre svakinje Bernarde Casterot, že dolgo nima več. Potrdila mestne zastavljalnice o uri in nekaterih drugih malenkostnih dragocenostih, so zapadla že lansko jesen. Soubirous ve, da je točno šest, čeprav zvonovi farne cerkve pri Saint Pierru še niso zazvonili k zgodnji maši. Siromaki imajo čas v občutku. Vedo, koliko je ura, brez kazalnice in brez zvonenja. Siromaki se vedno boje, da bi zamudili.

Mož tipa za coklami, toda obdrži jih v roki, da ne bi delal ropota. Bos stoji na mrzlih kamnitih tleh in prisluškuje dihanju speče družine, čudni muziki, ki mu stiska srce. Šest ljudi leži v sobi. On in Luiza še vedno ležita v dobri poročni postelji, ki je priča upajočega začetka. Obe na pol odrasli dekleti, Bernardka in Marija, pa morata spati na zelo trdem ležišču. Najmlajšima dvema, Jeanu Mariji in Justinu postelje mati na slamnjači, ki jo čez dan zvijejo.

Francois Soubirous, ki še vedno stoji na istem mestu, se ozre na odprto ognjišče. V resnici to ni pravo ognjišče, temveč le nekak kamin, ki ga je za silo svojim najemnikom pripravil kamnosek Andre Sajou, lastnik tega krasnega stanovanja. Pod pepelom žari in poka še nekaj svežih vej, ki so bile premokre, da bi zagorele. Večkrat utripne bled sijaj. Mož pa nima volje, da bi ogenj znova vzbudil. Zagleda se v okna, za katerimi je noč že pričela siveti. Tedaj se v njem globoka nejevolja preobrne v jezno zagrenjenost. Kletev mu leži na ustnicah. Soubirous je poseben možakar. Bolj kot revna soba ga jeze ti dve zamreženi okni, eno večje, drugo manjše, dvoje sovražnih škilečih oči, ki gledajo na ozko umazano dvorišče Cachot, od koder diši kup gnoja po vsej pokrajini. Končno ni bil nikak potepuh, noben cunjar, temveč svoboden, pošten mlinar, posestnik mlina, na svoj način torej nič manj kot gospod de Lafite s svojo veliko žago.

Boly mlin pod Chateau Fort se je mogel videti na daleč. Tudi Escobe mlin v Arcizacu-les-Anglesu ni bil slab. S starim Bandeau — mlinom se sicer ni mogel kosati, toda mlin je bil vendarle, Mar je on, dobri mlinar Soubirous, kriv, da je Tapaca potok, ki žene mlinska kolesa, že dolga leta suh, je on kriv, da se cene žitu dvigajo in da brezposelnost narašča? Tega je kriv ljudi Bog, cesar, prefekt ali vrag vedi kdo, pridni Francois Soubirous gotovo ne, čeprav je človek, ki ga rad kakšen kozarček zvrne in včasih v gostilni malo premeša karte. Sicer pa, če je Soubirous kriv ali ne, kaj pomaga, zdaj stanuje v Cachotu. In Cachot v Rue des Petites Fosées ni nobeno stanovanje, temveč nekdanji mestni zapor. Po stenah se cedi vlaga. Goba čepi med špranjami. Les je ves grbav, kruh je takoj plesniv. Poleti se pečeš, pozimi zmrzuješ. Zavoljo tega je gospod Lacadé, župan v Lourdu že pred leti odredil, da se Cachot opusti in da premeste vagabunde in zločince v obokano stavbo Baous-Tores in sicer zavoljo boljših zdravstvenih razmer. Za družino Soubirous so zdravstvene razmere v Cachotu docela dobre. Čeprav je, premišlja nekdanji mlinar, Bernardka spet polovico noči presihala in prepiskala. Nenadoma se še sam počuti bolnega, da je že trdno odločen, da zleze nazaj v posteljo in nadaljuje s spanjem.

Toda ni prišlo do bojazljive predaje, zakaj v tem je vstala mati Soubirous. Ženska pri pet ali šest in tridesetih letih, ki pa jih kaže petdeset. Takoj se spravi nad ogenj, upiha iskre iz pepela, naravna kadečo se slamo, oblance in nekaj suhih vej in končno obesi nad plamen bakren kotliček. Soubirous začuden in teman opazuje tiho početje svoje žene. Tudi sam ne reče besede. Spet se začenja dan s težo in razočaranji. Dan, kot je bil včeraj in kot bo jutri. Zdaj se oglašajo zvonovi farne cerkve. Dnevu ni moč uteči.

Francois Soubirous ima samo eno željo: dobiti vsaj kozarček žganja v svoj pusti želodec. Steklenico s hudičevo tekočino pa hrani mati Soubirous pod ključem. Ne upa pa na glas izreči svoje neutešljive želje, zakaj vražja tekočina je sporna točka med zakoncema. Nekaj časa še omahuje, nato stopi v cokle:

"Zdaj grem, Luiza," zamrmra.

"Imaš kaj posebnega, Soubirous?" ga vpraša.

"Marsikaj", de zamolklo. To je vsakdanji razgovor. Njegova čast ni dopuščala, da bi razkril pred ženo vso bridko resničnost. Žena je napravila upajoč korak od ognjišča:

"Pri Lafitu mogoče? Na žagi?"

"Ah, Lafite", se zaničljivo namrdne, "kdo misli na Lafita? Toda govoril bom z Maisonqrossem in Cazenaveem, poštarjem, veš..."

"Maisonqrosse, Cazenave... "Razočarana ponovi imeni in dela naprej. On povezne baskijsko kapo na glavo. Nato se počasi in obotavljaje se premakne. Nenadoma se žena obrne:

"Premišljevala sem, Soubirous, ko bi Bernardko poslali odtod", je šepnila.

"Kaj se to pravi, poslali odtod?"

Soubirous je ravno odrinil težak zapah od vrat. Jetniška vrata. Vselej, kadar jih odpre, se spomni najtežjih dni svojega življenja, na tiste štiri tedne v preteklem letu, ki jih je nedolžen prebil v preiskovalnem zaporu. Spustil je roko. Prisluhnil je ženinemu šepetu.

"K teti Bernardi, mislim. Ali še boljše rečeno v Bartrès. Laguès jo bo gotovo vzela. Zunaj je dober zrak in kozje mleko in med na belem kruhu. Tako rada je na vasi in malo dela bi ji tudi ne škodovalo..."

Francois Soubirous spet čuti, kako se v njem dviga bridkost. Čeprav vidi dobre Luizine načrte, se jih brani. Imel je slabost, da je ljubil velike besede in široke zamahe. Brez dvoma je del Soubirousa izviral iz Španije.

"Torej sem res berač", je škrtnil. "Moji otroci stradajo. Moram jih tujim ljudem..."

"Pameten bodi, Soubirous", ga prekine žena, ker je govoril preveč na glas. Gleda ga, kako stoji pred njo s povešeno glavo, obupan, ponosen in vendar brez volje. Tedaj vzame steklenico iz omare in mu natoči kozarček.

"Ni slab domislek", je rekel neumno in zvrnil žgočo tekočino vase. Duša je hrepenela po drugem kozarcu, toda obvlada se in odide. V postelji, kjer sta spali sestri, leži Bernardka, starejša, z odprtimi, z odprtimi, tihimi, temnimi očmi.

DRUGO POGLAVJE
Massabielle, zloglasni kraj

Rue des Petites Fosées je ena najbolj umazanih ulic, ki obdajajo mestno skalovje v Lourdesu. Krivenčasto se vzpenja, preden doseže mestni trg. Marcadal. Zdanilo se je, vendar je videti le nekaj korakov naprej. Nebo je nizko pri tleh. Zastor, spleten iz dežja in debelih snežink, opleta po Soubirousovem licu. Kraj je prazen in pust. Samo trobentači dragonskega eskadrona na Kastellu in v vojašnici Nemours, prekinjajo puščobo s signali, ki brizgajo v jutro. Čeprav tu spodaj v dolini Gave

SLOVENCI PO SVETU

USA

Pri Mariji Pomagaj v Lemontu so 30. junija in 1. julija obhajali 30. letnico kronanja milostne podobe Marije Pomagaj. Slovesno mašo in pridigo je imel p. Bazilij Valentin. To je bilo obenem njegovo slovo od Lemonta in Amerike pred odhodom v Avstralijo. Petje je pri vseh romarskih pobožnostih vodil Vilko Kuntara iz Minnesote, pri harmoniju je pa spremljal dr. Fišinger.

Pri največji slovenski fari v Severni Ameriki, pri Sv. Vidu v Clevelandu, so 1. julija položili temeljni kamen za novo dvorano in telovadnico. Pri tej fari je sedaj župnik Rev. Baznik, ki je bil med zadnjo svetovno vojno ameriški vojaški kurat v Italiji ter je tam veliko dobrega storil za slovenske begunce. Zemljišče, na katerem bo stala nova dvorana s telovadnico, je blagoslovil Msgr Oman.

Mladinsko društvo Kres je pred kratkim priredilo piknik. Prireditev je sicer motil naliv, vendar dobre volje ni ubil. Med udeleženci si bili tudi škof dr. Rožman, Rev. Julij Slapšak in g. Grdina.

Pevci in pevke štirih slovenskih pevskih društev v Clevelandu so sklenili, da bodo priredili Ivanu Zormanu, zaslužnemu slovenskemu kulturnemu delavcu v Severni Ameriki, slavnostno akademijo. Prireditev bo 30. septembra t. l. Na slavnostni prireditvi bodo izvajali samo Zormanove skladbe.

BELGIJA

V **Charleroi** je bil v začetku maja Slovenski oktet. Isti pevci so bili na Vnebohod tudi v Limburgu in so peli slovenskim izseljencem. Ljubljanske pevce je pozdravil predstavnik Društva Sv. Barbare. V pozdravnem govoru je pa tudi omenil, da navdušenje slovenskih izseljencev "velja slovenski narodni pesmi, katero še vsi srčno ljubijo, a ne morda režimu in idejam, ki imajo danes edino besedo v domovini".

FRANCIJA

Pevski zbor Društva jugoslovanskih rudarjev sv. Barbare v Bruay-u je nedavno slavil 30 letnico svojega obstoja. Pevski zbor od ustanovitve naprej po je pri slovenskih mašah Msgra Valentina Zupančiča, ki tudi skoro 30 let vodi dušno pastirstvo med slov. izseljenci.

V družini dr. Franceta Žajdele, vodje laboratorija na Pasteurjevem institutu za raziskavanje raka v Parizu, se je rodil tretji otrok, sinček Nikolaj. Čestitamo.

NIZOZEMSKA

Člani ljubljanske opere, ki so junija meseca nastopali na mednarodnem opernem festivalu so 22. junija nastopili tudi na prireditvi slovenskih izseljencev v Herlenu. Spored večera je bil pester: nastopil je Kmečki orkester, pevski kvintet, solista ljubljanske opere in članice slov. narodne skupine na Nizozemskem. Za uvod so "kmečki" godci zaigrali slovenski valček in še nekaj drugih slovenskih napevov. Vilma Bukovčeva je zapela več arij iz Gorenjskega slavčka. Dve narodni pesmi je zapel tudi tenorist Brajnik Miro, kvintet "Niko Štritof" pa 11 narodnih pesmi. Po tem sporedu so tri slovenska dekleta v narodnih nošah zaplesala slovenski narodni venček in žela viharno odobravanje, zatem pa je slovensko dekle izročilo šopek rdečih nageljnov ge. Bukovčevi ter se ljb. umetnikom zahvalilo za lep večer.

SLOVENSKI TISK V ARGENTINI

Slovenska beseda. Štev. 5-6. Vsebina: Naša kulturna ognjišča **(K. Škulj)** Pravice narodov **(Rev. Anton Merkun);** Balada o vrnitvi **(Pf);** Lepa naša domovina; Notranji razlogi postanka in razvoja Darvinizma **(Dr. Mihelčič);** Balada **(R. B.);** Lužiški Srbi **(Branko Pistivšek);** Ali je bil Shakespeare katoličan? **(Dr. Julija Pajman);** S poti po Švedskem **(Dr. S. Mikolič;** Tobak in rak **(Dr. Val. Meršol);** Evropa, kam drviš? **(Dr. L. M.);** Moj golobček **(Branimir Pistivšek);** Paz! **(Venda Čehovin);** Senožet **(Jošt)** Kulturni pregled.

TEKMA V ODBOJKI NA PRISTAVI

Preteklo nedeljo je SFZ povabila na Pristavo rusko moštvo "Ateneo de Cerveceros de Quilmes" na prijateljsko tekmo. Kot predigro sta moštvo lanuškega odseka in moštvo B moronskega odseka odigrali tekmo, ki se je končala z rezultatom 2:1 za moronski odsek. Sledila je bolj napeta igra z ruskim moštvom, ki so jo naši fantje dobili z rezultatom 2:0. Kakšnih 250 rojakov je z zanimanjem sledilo igri in navduševalo naše igralce. Potem pa so se tudi poslužili okrepčila, ki so ga pripravila dekleta SDO. Lepo vreme je k dobremu razpoloženju še pripomoglo.

OBVESTILA

Razstava slikarja Milana Volovška se začne v soboto 18. t. m. ob 19 h. v prostorih zlatarne Boyu, Olazábal 2380. Odprta bo potem do vključno sobote 25. t. m. vsak dan od 9 do 13 h in od 15 do 19 h, razen v nedeljo 19. t. m.

V soboto 25. avgusta bo ob 18. uri v gledališču El Círculo (ex Teatro Opera) v Rosario nastopil baritonist g. **Angel Hrovatin** s skladbami komornih in opernih skladateljev. Spremljal ga bo na klavirju g. Anton Soler. Vstopnice se dobe v Teatro El Círculo.

ESLOVENIA LIBRE

Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
Argentina

CORREO ARGENTINO Central B
FRANQUEO PAGADO
Concesión Nº 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión Nº 3824

Registro Nacional de la Propiedad Intelecual No. 527777

Imprenta, Dorrego 1102. T. E. 54-4644. Bs. Aires

"EUROPAK"

CANGALLO 439, oficina 119, I nadstropje
T. E. 30 - 5224 Buenos Aires

pošilja v domovino iz svojega skladišča v Trstu vsakovrstne pakete z živili, šivalne stroje, dvokolesa, radijske aparate, škropilnice za vinograd in podobno.

Pošiljamo pakete, ki so po najnovejših predpisih oproščeni carine. Pošiljamo tudi vse vrste zdravil z letalsko pošto in pakete iz Argentine z živili in blagom, ki jih stranke same prinesejo. **Paketi prispejo iz Trsta v roke prejemnika v okoli 25 dneh in so v celoti zavarovani.**

Uradne ure od 9.30 do 19. ob sobotah od 9. do 12.30
Naročila in denarna nakazila pošiljate na:
EUROPAK - CANGALLO 439, of. 119, 1-er. piso - Buenos Aires

DELAVCE od 18 do 45 leta

za splošna dela v papirnici in kartonaži nujno rabi

SCHCOLNIK S.A.I.C.

PLANTA HURLINGHAM, VILLA SCHCOLNIK — JUFRE s/n.

Dobre plače in možnosti za napredovanje. Interesenti naj se zglase na zgoraj navedenem naslovu. S postaje Moron poseben kolektiv št. 10 vsake pol ure.

Dokazano je

da so denarni prihranki pri našem podjetju NAJBOLJ VARNO IN DOBIČKANOSNO naloženi.

Pozanimajte se tudi Vi!

DAYDAM S.R.L.
calle 25 de Mayo 533
T. E. 32-7712
Buenos Aires

PRIJAVE
ZA TRGOVSKO-KNJIGOVODSKI TEČAJ

Slov. gospodarske zadruge se zaključijo v soboto 18. avgusta t. l. ko bo ob 7. zvečer na Alvarado 350, Ramos Mejia

UVODNI RAZGOVOR

Zaradi razdelitve prostorov prosimo za točno udeležbo!

V naslednjih tednih je na sporedu:

1) Pravna ureditev trgovskih družb (pogodbe, vrste družb itd.) — g. S. Jerebič
2) Osnovni pojmi knjigovodstva (sistemi, nastavek knjig itd.) — g. prof. V. Logar
3) Mesečni zaključki in bilance — g. J. Mavrič.

O nadaljnem bomo sproti obveščali.

Sodno nadomestilo legaliziranega rojstnega lista (Información sumaria) za državljanstvo vam naredi

SIMON RAJER
uradni prevajalec (traductor público)
Uruguay 654, Buenos Aires
7. nadstr., pisarna 709. - T. E. 40-7327
(Poleg Tribunales)
Vsak dan (tudi ob sobotah)
od 9. do 11. ure

✝

Vsem, ki so ga poznali, sporočamo, da nam je, previden s svetimi zakramenti, umrl naš ljubljeni, predobri sin, mož, oče, brat in svak,

PETER KRAJNIK,

ki ga je dobri Bog nepričakovano zgodaj, v 31 letu starosti, poklical k sebi v soboto, 11. avgusta 1956 ob 13. uri.

Vso mladost se je trudil za zmago Njegovega kraljestva na zemlji, zato trdno upamo, da je že deležen zmagoslavja Kristusovega v nebesih.

Vendar ga vsem prijateljem in znancem priporočamo v molitev!

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so nas ob tej tako težki izgubi tolažili in krepili!

Posebno se zahvaljujemo sosedom-rojakom in osebnim prijateljem, ki so nam zvesto stali ob strani; zadrugi "Slovenski dom" v San Justo in Slovenski misijonski zvezi za vence na pokojnikov grob; Vincencijevi konferenci in pokojnikovim sošolcem za izkazano nam oporo; č. g. direktorju Antonu Oreharju za vodstvo pogreba in njegove tolažilne besede na grobu; čč. gg. Jankotu Merniku SDB in bogoslovcem slovenskega semenišča v Adrogue za asistenco; prav tako g. Božu Finku, ki se je v imenu Narodnega odbora Slovenske katoliške akcije iskreno poslovil od pokojnika, nje člana.

Bog povrni vsem tem in še vsem drugim rojakom, ki so našega nepozabnega Petra v tako izrednem številu pospremili na njegovi poslednji zemski poti!

Oče in **mati,** žena **Ani** z otrokoma **Jankotom** in **Petrčkom,** brat **Pavle,** duhovnik, sestra **Martina,** poročena **Beznik,** redovnici **Tončka in Rezka, Petkovi in Urbanijevi** in vse ostalo sorodstvo.

San Justo pri Buenos Airesu, Rim, USA, Luján, Turin, Slovenija, 14. avgusta 1956.

✝

Po kratkem trpljenju in v cvetu življenja je Vsemogočni poklical k sebi po večno plačilo člana Društva Slovencev

gospoda PETRA KRAJNIKA

tkalca.

Požrtvovalni in za vse dobro vneti krščanski in slovenski mož nam bo ostal v trajnem spominu.

Društvo Slovencev

Buenos Aires, 14. avgusta 1956.

✝

Nenadoma je stopil pred obličje Vsemogočnega naš, za vse dobro vneti član, gospod

PETER KRAJNIK

Spremljali smo ga na njegovi zadnji poti v nedeljo 12. avgusta 1956 na farno pokopališče v San Justo.

Ohranili ga bomo med nami v častnem spominu, za njegovo dušo pa bomo molili.

"NAŠ DOM" v SAN JUSTO z. z o. z.

San Justo, dne 12. avgusta 1956.

---

sneg ne obstane, sili ledeni mraz v čudnih sunkih vendarle prav do kosti. To je dih Pirenej, ki preže za oblaki med Francijo in Španijo, zasneženi poslanci stisnjenih gorskih velikanov od Pic du Midia tja do strahotnega demona Vignemala.

Soubirousove roke so rdeče in otrple, neobrita lica mokra in oči ga peko. Kljub temu dolgo stoji neodločeno pred prodajalno pekarne Maisongrosse preden vstopi. Ve, da je vse zaman. Med lanskim karnevalom ga je zdaj pa zdaj Maisongrosse zaposlil kot raznašalca. O pustu so različne bratovščine in cehi priredili svoje zabave. Tako so krojačice in šivilje imele na primer velik bal, s katerim so počastile sveto Lucijo. Bal se je vršil v poštnem hotelu in firma Maisongrosse je preskrbela pecivo, od kruha naprej do najboljših tort in krapov. Pri taki priložnosti je tedaj Soubirous zaslužil zavidljivih sto sousov in poleg tega je prinesel domov otrokom še cel škrnicelj peciva.

Umiri se. Vstopi v prodajalno. Takoj ga obda in omami materinski vonj po toplem kruhu. Pri duši mu je, da bi jokal. Debeli pek stoji sredi prostora, z belim predpasnikom preko mogočnega trebuha in poveljuje dvema pomočnikoma, ki vlečeta vsa prepotena iz peči črne pekače s svežimi kruhki.

"Vam morem danes mogoče kaj pomagati, monsieur Maisongrosse?" vpraša Soubirous tjavdan. Pri tem zdrsne z roko mimogrede v odprto vrečo bele moke in jo z zadovoljstvom presipa med izkušenimi mlinarskimi prsti. Debeluh mu ne privošči pogleda. Golšav glas ima:

"Kateri dan je danes, mon vieux?" zamrmra.

"Četrtek, sluga ponižen, Jeudi Gras..."

"In koliko dni imamo še do pepelnične srede?" sprašuje Maisongrosse kakor izkušen učitelj dalje.

"Šest dni gotovo še, monsieur", okleva mlinar.

"No torej, "zmagoslavno pogleda debeluh, kakor bi dobil stavo, "šest dni še, potem bo tega ušivega karnevala konec. Društva tako ali tako ne naročajo več pri meni, temveč pri Rouyi. Dobri stari časi so padli v vodo. Ljudje hodijo k slaščičarju in ne k peku. In če je posel že v pustu tak, potem si lahko mislite, kaj bo prinesel post. še danes bom vrgel enega teh nepridipravov na cesto..."

Francois Soubirous je premišljal, ali se splača prositi peka za malo kruha. Dolgo je skušal najti besedo. Toda ni imel poguma. Še prositi si ne upam, mu je šla misel skoz glavo. Kakor nezadovoljen odjemalec je za spoznanje premaknil kapo in zapustil prodajalno.

Da je prišel do pošte, je moral prekoračiti trg. Cazenave je že stal na velikem dvorišču sredi vpreg in voz. Kot nekdanji seržant pratežnega regimenta je ljubil zgodnje vstajanje. Že dolgo je tega, kar je služil. Tedaj je vladal še debeli mevčanski kralj. Cazenave je prav rad slišal, če ga je kdo sam od sebe povišal in ga nagovarjal z oficirjem. Vedno je nosil visoke škornje, lepo zlikane in jahalni bič, s katerim je kar naprej udarjal po golenicah. Obraz mu je bil vijoličasto nadahnjen in nosil je sesvedrano kopasto cesarsko brado, skrbno črno obarvano. Cazenave je temu primerno prepričan bonapartist, ki razume strankarsko mišljenje, ki je stisnjeno v besede "La France", "Gloire" in "Progrés". Od tedaj, ko je bila zgrajena železnica od Toulousa čez Tarbes in Pau v Biarritz — cesar in posebno cesarica Evgenija se je često mudila v Biarritzu — gredo poštni posli še dosti lepše kakor prej. Vsak potnik, ki potuje iz veselja ali zavoljo zdravja in želi obiskati pirenejske toplice, je prisiljen, da se ustavi pri Cazenavi. Cazenave je gospod čez vse "priložnosti", ki pomagajo počitka potrebnim, da pridejo drago ali poceni, udobno ali neudobno v Argéles, Cauterets, Gavarnie in Luchon. Sedaj je seveda še zelo daleč do sezone. S kakšnimi vabljivimi sredstvi bi se dala sezona podaljšati in kako bi bilo moč dvigniti tujski promet, to je glavna snov razgovorov, ki jih ima gospod Cazenave s podjetnim lurškim županom, z gospodom Adolphom Lacadéjem. — Soubirous je v svoji mladosti štirinajst dni služil vojake. Dalj ga niso obdržali. Sedaj se je bilo treba, kakor je pač najboljše znal, postaviti v vojaško pozo in stopil je pred Cazenavo.

"Dobro jutro, gospod poštar! Morda bi se našlo kakšno malo delo zame todle?".

Cazenave napihne lica in nato karajoče puhne.

"Ah, ti si spet, Soubirous? Kaj še nobene stvari nisi dobil? Treba je, da je vsak na svojem mestu. Nikomur ne bo ničesar darovano..."

"Bog ne misli dobrega z menoj, monsieur... že dolga leta nimam sreče..."

"Naša sreča pride od Boga, to je. Nesreče smo pa sami krivi, prijatelj..."

V potrdilo te resnice švistne z bičem. Soubirous povesi oči.

"Moji otroci gotovo niso krivi za svojo nesrečo."

Poštar z vpitjem ukazuje nekaj konjskemu hlapcu Doutrelouxu. Soubirous se še enkrat vzravna.

"Mogoče je le kaj... mon capitaine..."

Cazenave je koj bolj milostljiv.

"Vedno rad pomagam staremu vojaku... toda danes res ni ničesar".

Jasno je bilo videti, kako je mlinarja prizadelo. Počasi se je zasukal. Tedaj ga pokliče Cazenave nazaj:

"Stoj, moj dragi! Dvajset sousov bi navsezadnje le mogel zaslužiti. Seveda, lepo delo ni. Mati prednica v bolnici zahteva, da se odpelje različna umazanija in sežge pred mestom. Obveze, perilo nalezljivo bolnih in podobne stvari Vprezi tamle rjavca v mali lestveni voz, če hočeš..."

"Ali bi jih ne moglo biti trideset, mon capitaine?"

Cazenave ni odgovoril.

Soubirous naredi kakor mu je bilo naročeno. Vpreže klapouhega rjavca, najslabšega poštnega konja v majhni lestveni voz. Odskakujoča vožnja je šla proti bolnici, ki so jo vodile samostanske sestre svete Gildarbe v Neversu, ki so poučevale tudi v šoli. Bolniški uslužbenec je že pripravil tri zaboje umazanije. Niso težki, smrde pa kakor kuga. Možje jih naložé na voz.

"Pazi, Soubirous," svari uslužbenec, zdravniški izvedenec "Vrag nalezljivosti čepi v teh stvareh. Daleč pelji, tja do Massabielle, sežgi vse in zmeči pepel v Gavo.

Dež in sneg sta se vnesla. Voz je ropotal preko slabega tlaka. Bolnica sestra iz Neversa leži na severni strani mesta, tam, kjer se križata državni cesti iz Paua in Tarbesa. Soubirous mora po strmi Rue Basse zavirati. Lourd zapusti na vzhodni strani skozi baouška vrata. Ko pride čez stari rimski most Pont Vieux, spusti vajeti iz odrevenelih rok in pusti rjavcu, da malomarno stopiclja po vozni poti, ki se vleče ob rečni obali. Tu dela Gava oster ovinek. Zabavljajoč s tisoč glasovi šumi prastara gorska voda kakor zjezena in stogotena zavoljo bližnjega ovinka. Mogočne granitne stene vsepovsod ovirajo reko. Soubirous ne prisluškuje Gavi. Poštar ni odklonil, prav gotovo mi bo plačal trideset sousov. Štiri kruhe si kupim, to je osem sousov, toda ne pri Maisongrosseu, pri moji veri, ne pri Maisongrosseu, Pol funta ovčjega sira si kupim, redilen je, to znese s kruhom štirinajst sousov. Zraven dva litra vina, skupno štiriindvajset sousov. Potlej nekaj kock sladkorja, da bodo imeli otroci nekaj sladkega in močnega v vinu... Ah, kaj, najboljše bo, da dam vseh trideset sousov Luizi. Naj sama porazdeli. Potlej vsaj meni ni treba računati. Zase še gumba ne pridržim. To sveto obljubim...

(Nadaljevanje v prihodnji številki)